

Nr 203.

Av herr **Anderson, Erik, m. fl.**, om anslag till fullföljande av utredningen och undersökningen rörande vattenavledning från av översvämningar hemsökta marker utefter Emån.

Riksdagen beviljade år 1930 i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition nr 200 4,000 kronor såsom bidrag till utredning och undersökning rörande vattenavledning från Emåns vattenområde och i motion I: 108 och II: 216 år 1931 hemställdes, att riksdagen till en allsidig utredning i frågan skulle anvisa ytterligare 20,000 kronor. I enlighet med jordbruksutskottets utlåtande nr 84 avslogs motionen. Jordbruksutskottet ställde sig dock icke principiellt avvissande men kunde icke förorda anslaget på grund av lantbruksstyrelsens yttrande, enligt vilket den förberedande undersökning om sjöregleringarnas inverkan, som skulle utföras för de redan beviljade medlen, borde avvaktas innan frågan om anslag till utredning rörande övriga åtgärder upptoges till prövning.

Den förberedande utredningen uppdrogs åt lantbruksingenjören i länet, Torsten Jonzon, och kapten Sten Ernfors. Innan utredningen kommit ordentligt i gång avled emellertid lantbruksingenjör Jonzon och i hans ställe förordnades den nye lantbruksingenjören i länet, Erik Lindquist. Dödsfallet vållade tyvärr en avsevärd försening av arbetet, så att detta ännu icke kunnat avslutas. Enligt den hittills utförda utredningen, som huvudsakligen omfattar hydrografiska frågor med särskild vikt fästad å sjöregleringarnas inverkan, kunna skador genom flödena icke undvikas enbart genom åtgärder beträffande sjöregleringarna, utan det fordras även vidlyftiga åtgärder längs de sträckor av Emån, som äro mest hemsökta av översvämningar. För att det skall bli någon nytta med den hittills utförda utredningen, bör denna givetvis fullföljas beträffande alla behövliga åtgärder och för detta finnas inga medel tillgängliga, då de anslagna medlen torde helt förbrukats för den förberedande undersökningen.

Översvämningarna i Emådalen hava under senare år varit så ofta förekommande och av så svårartad beskaffenhet, att det måste anses vara ett allmänt intresse att undersökningarna om skadornas undvikande för framtiden fullföljas. Den omständigheten, att de av skadorna hemsökta markägarna fått sin ekonomiska ställning försvagad icke blott genom depressionens tryck utan framför allt på grund av att de år efter år genom upprepade översvämningar fått sina skördar fördärvade, talar för att det allmänna här måste ingripa. Då en del åtgärder, särskilt beträffande sjöregleringarna, bli gemensamma för befolkningen å vitt skilda platser, torde det också komma att vålla stora

svårigheter att få alla de berörda, mestadels i ekonomiskt avseende dåligt ställda, markägarna med på en gemensam aktion, om icke staten lämnar sitt stöd åt företaget. Markägarnas svåra belägenhet framgår också av bilagda inlaga till Konungen från »Föreningen för Emåns reglering mellan Kyrkobro och Burseström».

Under frågans tidigare behandling hava lantbruksingenjören, länsstyrelsen, lantbruksstyrelsen och departementschefen uttalat sig för att en utredning är önskvärd icke blott beträffande orsakerna till översvämningarna utan även rörande medlen för skadornas avhjälpande.

Då det sålunda måste anses vara ådagalagt, att utredningen snarast möjligt bör fullföljas och medel härtill på annat sätt icke torde kunna uppbringas, anse vi det önskvärdt att riksdagen beviljar ett ytterligare belopp av 20,000 kronor för detta ändamål, att ställas till förfogande åt länsstyrelsen i Kalmar län, vilken bör handhava utredningen. Om det finansiella läget är sådant, att budgeten ej bör belastas med ett sådant anslag, torde det icke vara utslutet, att medlen kunna tagas av avdikningsanslaget.

Med stöd av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen till fullföljande av utredningen och undersökningen rörande vattenavledning från av översvämningar hem-sökta marker utefter Emån måtte anslå ett ytterligare belopp av 20,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1932.

Erik Anderson.

Ruben Vagnsson.

Petrus Nilsson.

Till Konungen.

Föreningen för Emåns reglering mellan Kyrkebro och Burseström, Högsby, ang. ändring i vattenlagen.

Den 31 december 1891 beviljade Kungl. Maj:t ett låneunderstöd av kronor trehundra femtioett tusen (den 30 april 1897 nedsatt med kronor nio tusen etthundra) i och för reglering av Emån mellan Kyrkebro i Högsby socken och Burseström i Fliseryds socken för torrläggning av marker tillhörande Torp, Odensvi, Kålsrum, Staby, Hammarby, Ekeby, Gillberga, Högsholm, Högsby, Huseby, Alekärr, Berga, Bondeberga, Kalfvenäs, Hanåsa, Ruda, Åsebo, Holmen, och Virstad i Högsby socken samt Fliseryd, Bankeberg, Ekhult, Möckhult, Skärshult, Qvillegärde, Pilö, Qvarntorp, Högsrum, Slåthult och Gubbemåla i

Fliseryds socken och Handbörds härad, Kalmar län. Företaget omfattade en areal av 873 har odlingsbar mark av den yppersta beskaffenhet samt blev godkänt av Kungl. Lantbruksstyrelsen den 20 januari 1903.

Lånesumman är tillfullo inbetald av respektive jordägare.

Sedan företaget avslutats, har genom domar dels av häradsrätter dels av Söderbygdens vattenrättsdomstol ett flertal föreningar och enskilda erhållit tillstånd att reglera flera sjöar tillhörande Emåns nederbördsområde och utbyggande av dammar för bättre utnyttjande av vattentillgången vid kraftstationer och andra inrättningar, utan att vi satts i tillfälle yttra oss rörande regleringarne. Att dessa regleringar för oss varit till en oerhörd skada, står för allom klart, som känner till förhållandena; och de ekonomiska förluster, vi åsamkats, äro för mången jordbrukare rent av ruinerande.

Vi kunna aldrig vara säkra att erhålla någon skörd av höstsäd å denna ypperliga jord, där en skörd av 4,000 kg. höstvetete pr har ej alls är ovanlig. På senare år har det till och med hänt, att våra fält satts under vatten inom loppet av några timmar mitt under högsommaren. Så hände senast år 1927; och den skada som då drabbade Emådalens jordbrukare uppskattades vid syneförrättningen av två nämndemän till ej mindre c:a 200,000 kronor. Dessutom har den skada, som åsamkats markägarna 1931 uppskattats till kronor 153,378: 57, varemot en minst lika stor skada som drabbat jordägarna år 1924 ej blivit föremål för värdering.

Var felen ligga, äro vi ur stånd att vid varje tillfälle kunna konstatera, då de reglerade sjöarna ligga på stora avstånd från våra egendomar, men vi äro fullt övertygade om, att rättelse kan åstadkommas, om lagstiftningen tager upp frågan, huru vattnet i sjöarna skall regleras, så att ej vattenverksägarna endast skola tillgodoses utan även idkarna av vår modernäring skyddas för onödiga förluster.

Att, såsom nu sker, kraftbolagen och andra innehavare av vattenfallen ensamma skola bestämma över regleringen av vattnet i sjöarna, måste vi uttala vårt bestämda ogillande emot, alldenstund vi äro förvissade om att det finns vattenverksägare, som i allra hänsynslösaste grad utnyttja domarne och även överskrida sina rättigheter.

Av vad ovan anförts framgår, att vattenlagen bör skyndsammast möjligt ändras; och anhålla vi underdånigst, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos Riksdagen framlägga proposition om sådan ändring i vattenlagen, att reglering av sjöar sker av opartiska personer under tjänstemannaansvar och att i lagen införas kraftigare bestämmelser i och för skyddande mot vattenskada av marker som ligga nedanför dammar.

Underdånigst

För Föreningen för Emåns reglering mellan Kyrkebro och Burseström.

Gustaf Jeansson,

J. W. Cederblad.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

E. Aquilon.

